

380: Kinaye ve Tevkil İle Talak

Tarık Ebu Abdullah

21 Eyl, 2017

<https://ilimvecihat.com>

SORU

Hocam, Eşim bana: “bir daha ailem hakkında konuşursan biter” ya da bitti dedi. Biter demiştir büyük ihtimalle. Ama ben talak konusunda çok vesveseli bir kimseyim. Bunu hep başına kaktım çünkü tekrar ailesi hakkında konuştum. İsmailağa fetva hattı; bitti dedi ise 1 talak gider, biter dedi ise sıkıntı yok dedi. Ben hamile idim bu olay olduğunda, doğum yapınca yeniden nikah yaptık, ama eşimin her lafını talak lafına çektim sonrasında. O her defasında; “niyetim talak değildi” dedi. Biter bitti muhabbetini anlatırken, kocama “biter derse talak olmaz ama bitti derse olur” diye, ben “bak Şafii mezhebine göre tekrar nikah kıydıralım, ama bu sefer de böyle şeyler dersin biter” dedim. O da; “biter demeyle talak olmuyor ya, bende, “sen ne kastettiysen onu kastettim” dedi. Benim yüzüm bozulunca hiç duraksamadan “diyelim” dedi (velev ki kastettiğini kastettim gibisinden). Hocam bizim nikahımızda bir sıkıntı var mı? Haram işliyorsam birşey olduysa diye yuvamda huzur kalmadı. Bebeğimle dahi ilgilenemiyorum. Benim kastım evlilik biter idi, O ben öyle deyince; “yok ben yanlış anlamışım onu kastetmedim” dedi hemen. Hocam fetva hattı (İsmailağa cemaati) bişey olmaz dedi. Ancak İsmailağa’dan Ebu Bekir diye bir hocayla telefonda görüştüm. Kendisi Fatih Kalender ile Halil Gönenç’in öğrencisi olduğunu söyledi, talak vaki olmuştur kastetme olayında dedi. Rabbim’in rızası için açıklayıcı birşey deyin bana.

CEVAP

Hamd Allah’a mahsustur.

Muhterem bacım, sual ettiğiniz mevzuya cevap vermeden evvel size İsmail Ağa cemaatine mensup hocalardan fetva sormanın caiz olmadığını söylemem lazım gelir.

Sonra sualinize gelince birkaç mesele var:

Birincisi, vesveseyi terk etmelisiniz. Yargınızı zan ve ihtimaller üzerine değil, sabit ve net bilgiler üzerine bina etmelisiniz.

İkinci mesele talak sığasıdır. Talakın sıhhati için talakın hangi lafızla verildiği önemlidir. Erkek talak kastını açık ve net ortaya koyan (*sarih*) lafızla vermişse talak gerçekleşmiştir. Ama talakı ihtimalli lafızla, yani talak manasıyla beraber başka mana veya manalara da hamledilmesi mümkün olan (*kinaye*) lafızla vermişse o zaman talakın gerçekleşmesi için erkek talak vermeyi kast etmiş olması şarttır. Aksi takdirde talak sahih olmaz ve gerçekleşmez. Zira kinaye lafız açık ve net kasta delalet etmez.

Buna göre erkek; boşsun, seni boşadım, sana talak verdim, gibi sarîh (açık) lafızla verdiğinde talak sahih olur. Ama babanın evine git, seni bıraktım, senden ayrıldım veyahut sualde geldiği gibi, şöyle şöyle yaparsan bitti gibi lafız kullanırsa verdiği talak sahih olmaz. Sahih olması için talakı kast etmiş olması şarttır. Zira talakın sıhhati için muteber olan lafızdır. Bunun en açık delili talakı niyet eden ama telaffuz etmeyen talakı gerçekleşmemesidir. İmam el-Buhari (rahimehullah)'ın tahric ettiği hadiste Rasûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) **“Muhakkak ki Allah ümmetinden niyet ettiklerini onu yapmadıkça veya konuşmadıkça affetmiştir”** buyurdu.

Binaen aleyh sahih görüşe göre eşiniz ister biter demiş olsun ister bitti demiş olsun talakı kast etmediyse talak gerçekleşmemiştir.

Üçüncü mesele eşinizin; “sen ne kastettiysen onu kastettim” diyerek biter demiş olmasıdır. Erkeğin talak hakkını zevcesine tevdi etmesi, bırakması (yani zevcesini talak kararında vekâlet vermesi) ulema arasında ihtilaf edilmiş bir mevzudur. Ulemanın ekseri buna cevaz vermiştir. Sahabeden gelen bazı nakiller de bu görüşün doğruluğunu güçlendiriyor. Ama vekâlet tayini, her vekâlet tayininde olduğu gibi açık olması lazımdır. Mesela “sana bıraktım, sana kalmış, istersen boşsun istemezsen değilsin” veya “talak senin elindedir” gibi tevkili açık ifade eden lafızla talak hakkını devretmiş olması lazımdır. Sizin durumunuzda ise açık bir tevkil yoktur. Buna ilaveten eşinizin daha sonra sizin kastınız evliliğin bitmesi olduğunu duyunca “ben yanlış anlamışım, onu kastetmedim” demesi sizin de evliliğin bitmesini kast etmemiş olduğunuzu zannetmiş olmasını gösteriyor. Ki bu da vekâlet vermediğini göstermektedir. Binaen aleyh talak vaki olmamıştır. Allah’u Alem.

Durum sizin anlattıklarınızdan ibaret ise nikâhınızda herhangi bir sıkıntı yoktur. Ama siz muhakkak vesveseyi terk etmelisiniz ve eşiniz dinini ciddiye almalıdır. Bizim dinimiz sözün tasdikine bina eder. Dolayısıyla sözlerle cambazlık yapmamanızı size önemle tavsiye ederim.